

ΜΑΥΡΟΣ ΓΑΤΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΠΑΤΑΛΑΣ

φύλλο λεπτά 40, στο έξω-τελικό 53 Ἀθήνα Δεκέμβρης 1919 Χρόνος Α'.—'Αριθ. 7

ΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΑΡΙΣΤΕΟΥ

Ω Δ Η

και σου ἀρέσει, ὦ Ἐρωτα, ἡ γλώσσα μου νὰ ψάλλει
το τοῦ ὁραίου τοῦ ἥλιου μου τ' ἀστραφερὰ τὰ κάλλη,
για δὲ θάχα ἂν ἤθελες μὲ τὸ θεῖο πλάσμα δώσει
μὰ ὑψηλὴ ἄλλο τόση,—ποῦ μόνῃ ἡ συντροφιά
μπορεῖ μὲ τὰ στόματα νὰ τρέχει φτερογώντας,
μ' ἤλπος τρυφερότατους μύρια γι' αὐτὸ ἱστωρώνας
καὶ τὰ προτερήματα, νὰ κάμει νὰ ποθήσει
πῶς γιὰ νὰ τιμήσει—ἐκεῖνο ὅποια καρδιά.

εις ποῦ ἀπὸ μονάχος μου δὲ φτάνω ἐγὼ νὰ κρίνω
αὐτὸ, γιατί τὸ πνεῦμα μου δὲν τὸ ἐννοεῖ κ' ἐκεῖνο,
ὅπως Θεὸς ποῦ ἀπ' ὅλονε τὸν κόσμον κηρυγμένους,
καὶ κ' ὄχι ἐννοημένους,—νογιέται μοναχό.
τὴ μορφῇ του ἀνάλογο εἶναι καὶ τ' ὄνομά του,
καὶ μὲ τὰ οὐράνια μάτια του τὸ ἦθος, κ' ἔδω κάτου
κεκλιμένο ἀπὸ τὴν παράδεισο σ' ἄδικε, ἀνίερο χρόνο,
παράδειγμα ἔχει μόνον—τὸν ἴδιο του ἑαυτοῦ.

ταν αὐτὸ στὰ μάτια μου πρωτόλαμψε, ὡς ἀστὲρι
ποῦ ξάφνου παρουσιάζεται κατὰ τὸ μεσημέρι,
τ' ἔκαμε καὶ ζαλίστηκα, γιατί ἡ ματιά ἐκνττούσε
πλάσμα ποῦ θὰ κοσμοῦσε—κι' αὐτὸ τὸν οὐράνο.
τὴ ζήση αὐτῆ καλότυχου λογιέται κατοικιώντας,
ποῦ ἂν θλίψες βοήκα, ἐγίνηκαν ὅλα χαρὰ κνττώντας
καὶ τέλεια ἔδω ὠραιότητα, καὶ ποῦ σ' αὐτῆ ἐγὼ νοιώθω
εις χάρες ποῦ μὲ πόθο—στὰ οὐράνια ἀκαρτερωθ.

ὲν ἡ ἀρμονία στὰ στήθια μου ἐκείνη μέσα ἐμπήκε,
ποῦ ἀπὸ κοράλα ἀνάμεσα καὶ μαργαρίτες βγήκε,
τ' ἔτασ' ἡ ψυχὴ μου ἐπιάστηκεν ἀπ' τῆ φωνῆ της τότες
ποῦ λέω : κνττάω νότες—κι' ὄχι ποὺ τὴ γρικῶ.
Ἐτυχησμένος π' ἔδωσες τέτοιον καρπὸ, πατέρα,
κ' ἐσὺ ποῦ τὴν ἀνάστησες, καλότυχῃ μητέρα,
στὴ γῆ 'σαι ἀπάνω ἀπ' ὅποιανε, κ' ἂν πάει σ' ἐκείνη εὐμόρεια
ὅσα κνττάω νὰ ἐθώρεις,—θᾶσονν μακάρια πιά.

ὲς προχωρήσω πότερο, ἀρκεῖ πίστη νὰ δώσουν,
μὰ θὰ μπερῶσουν κ' οἱ ἄπιστοι τὸ ἀληθινὸ νὰ νοιώσουν·
στὰ ὠραία δεινὰ ἀποκάουθε τὸ χόρτο ἔχω ἀντικρύσει
νὰ προσπαθεῖ ν' ἀνθίσει—συχνὰ μ' ὀρμὴ ἀπὸ κεῖ,
κ' εἶδα ἡ χντπιά ἀπ' τὰ μύτια της ὄπου ἔπεσε, σὲ πλάι,
ὅς κάμπο, σ' ὄχτη, δλάπαλο τὸ χόρτο νὰ γελᾷ,
νὰ ντυεῖται ἡ ὄχτη χρώματα, τὸ ἀγέρι νὰ αἰθριάζει,
κ' ἡ μπόρα νὰ ἡσυχάζει—γ' ἀφοκραστεῖ ἂν μιλεῖ.

Κι' ὅπως στὸ ἀστρόσπαρτο ἀπειροῦ οὐράνιο μεγαλεῖο
Μηδὲν ἡ γῆ, ἡ καλλίτερα κέντρο, ὅμοια σ' ὄχι κλείω
Ἐντὸς μου, ἐκεῖ ἀπ' τὴ σκέψη μου πῶσω στὰ ἐγὼς μου δώσει
Εἶναι μηδὲν, καὶ ἡ γνώση—σὲ μὲ εἶναι καθαρῆ,
Ποῦ στὸ τεράστιο πέλαιο τῶν ὕμνων της δὲν μιῆκα,
Γιατ' ἡ ψυχὴ νὰ πέτεται πλατεῖα δὲ βρίζει γλῶσσα,
Γιατὶ τὰ βᾶθι ομιάζεται, κ' ἔστι σὲς ὄχτες πλάι
Νὰ μᾶσει ἐτοῦτα πάει—ποῦ γράφει καὶ ἱστορεῖ.

Ἐέρω γυμνὴ ποῦ ντρέπεται νὰ τρέχεις ἔξω, ὠδή μου,
Μ' ἀφοῦ σὲ στέρνει ὁ Ἐρωτας, πῆγαινε στὴν εὐχὴ μου.

Μετάφραση

ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ

Ο ΤΡΥΓΟΣ

1

Τὶ χάρες καὶ τί τραγοῦδια π' ἀντιχοῦν ὀλόγυρά μου,
Στὴ χαρὰ τῆς πλάσης ὅλης μεγαλόνοι κ' ἡ καρδιά μου.
Νὰ σᾶς πῶ τί δοκιμάζω, σὺν ἀκαρτερωτὸν τρυγό,
Θεὰ εἰπῶ καὶ θεὰ ψάλω καὶ θὰ εἶναι πάντα λίγο.

2

Νά, χωριάτισσες κοπέλλες μὲς τ' ἀμπέλια πῶς πηδᾶνε
Καὶ μὲ χάρι τὰ σταφυλῖα πῶς ἀκούραστα τρυγᾶνε !
Τὰ τσαμπιά, παχιά, μεγάλα, μὲ τὸ μέλι τους σιάζου,
Ἄπ' τὰ χέρια σὰ καλάθια σὲ σωρούς, σωρούς συνάζου.

3

Καὶ σοῦ ἀρχίζουν τὸ τραγοῦδι, ποῦ μεθάει καὶ σὲ λιγόνει,
Καὶ σ' ἀρπάζει, σὲ μαγεῖται, σὲ κυριεύει καὶ σὲ λύνει,
Καὶ τρελλαίνεσαι γι' ἀγάπη, γιὰ τραγοῦδι, γιὰ κρασί,
Καὶ σοῦ φαίνεται πῶς θᾶναι ἡ ζωὴ παντοτεινῆ.

4

Αὐτὰ μένουνε γιὰ πάντα τὸ κρασί καὶ τὰ τραγοῦδια
Ἄλλ' ἔμεις καὶ κείνες τώρα ποῦ σᾶς φαίνονται ἀγγελοῦδια
Θὲ νὰ φύγουμε ἀπ' τὸν κόσμον, καὶ μὴ γάνετε καιρὸ
Μόν' ἀδειάστε τὸ ποτήρι διπλωτὸ κ' ἀπανωτὸ.

5

Κι' ὁ καθέννας ἄς τρυγήσῃ τὸ κορίτσι ποῦ τ' ἀρέσει
Μάγουλο καὶ στήθη ἀφράτα καὶ δαχτυλιδένια μέση,
Ποῦ στὸ φέροσιμό ἔχει κάτι ἀπ' τὸ ἔλαστον ἀγέρα,
Κι' ὄχι φραγμίασιν ποῦ στέκει στὸν καθρέφτη νύχτα μέρα.

6

Κι' ὅτα ὁ Χάροντας πλησιάζει γιὰ νὰ πάρῃ τὴν ψυχὴ μου,
Στὸ πλευρὸν μου ἐνῶ θὰ βλέπει τὴν ἀχώριστη καλὴ μου,
Ὅσά τοῦ πῶ νὰ περιμένῃ δύο δάχτυλα νὰ πιούμνε,
Μὲ κρασί τὴν ἔληρα, μὲ κρασί θὰ χωριστοῦμνε.

ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΤΙΤΟΣ ΔΟΥΚΡΗΤΙΟΥ ΚΑΡΟΥ

DE RERUM NATURA

ΒΙΒΑΙΟ Ι.

ΦΙΛΟΣΟΦΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΣ

(Συνέχεια)

921. Τώρα δ,τι μένει μάθε το και ξάστερα άκουσέ το :
 Και δέ μου φεύγει από τό νου πώς σκοτεινό είναι τούτο,
 "Αλλά με θάρρος λυγρό μεγάλη έλλπδα ελαίνου
 Μέσ στην καρδιά μ' έχτύπησε και μουμήτησε στό στήθι
 Τήν ίδιαν ώρα μιζ γλυκεϊάν άγάπη για τές Μούσες;
 Πού συνεπέρνει με' και γώ με νου ζωσρό διαβαίνω
 Μέσασθ από τ' άπάτηρα έξεκατρα τών Πιερίδων,
 Πού άκόμα πού άνθρώπινο δέν πάτρω, και θέλω,
 Τές άδοκίμαστες πηγές σιμόνοντας, νά πάρω
 Νερό, και θέλω λούλουδα καινούρια εγώ νά κόψω
 Και νά ζητήσω άπόκειθε περιλάμπρο στεφάνι
 Τής κεφαλής μου, όθε ποτέ δέ πρέπασαν οι Μούσες
 "Ανθρώπου μέτοπο' γιατί διδάχων, πρώτο άπ' όλα
 Για τρισμεγάλα πράματα πασιζόντας νά λύσω
 "Απ' τής θρησκείας τά δεσμά τά πνεύματα, κι' απέκει
 Γιατί για πράμα σκοτεινό τόσο καθάρια βγαζώ
 Τραγούδια, σ' όλα δίνοντας τές χάρες τών Πιερίδων.
 "Αλλά και τούτο φανερά χωρίς αιτίες δέν είναι:
 Γιατί καθώς, σάν οι γιατροί πασιζούν σιά παιδάκια
 Τήν άσκημη την άφηρητά δέ δώσουν, πρώτα αλείφουν
 Τής σούπας δλοτρογύρα νά ζεϊλι με τή νότια
 Του κιτρινόγλυκου μελιού, για νά γελάσουν έτσι
 Τ' άσχεφτα τά παιδόπουλα στό στόμα νά τή φέρουν,
 Κι' ός τόσο τό πικρό ζουμι τής άφηρητάς ρουφάνε,
 Κι' άν τά γελούν δέν τά άπατούν, γιατί με τέτοιον τρόπο
 Καλήτερα γιατρεύονται και γαίνουν, έτσι τώρα
 Και γώ, γιατί πολλή πικρή φαίνεται ή διδαχή μου
 Σ' αυτούς που δέν την έρευνούν, και τρέμοντας τό πλήθος
 Την άλαργενη, ήθέλησα με περιού τραγούδι
 Γυκόφωνο, τό σύστημα καλά νά σου ξεγησώ,
 Και με τό μέλι τών Μουσών ά; ποιμε νά τό αλείψω
 "Ισως μορσέσω εγώ σ' αυτών τόν τρόπο νά βαστάξω
 Στους στίχους μου τό πνεύμα σου, και τών πραγμάτων έτσι
 Νά ιδείς τή φύση δάκρυα και τό σχηματισμό της.

951. "Ομως άφου εγώ έδίδαξα πώς πάντοτε τής ύλης
 Τά πολύ πλέρια σώματα πέτονται στους αιώνες,
 "Εμπρός τώρα, ά; ξανοίξουμε κι' άν ίσως ό άριθμός της
 "Έχει ή δέν έχει τελειωμό, κι' όμοίως άφου έχουμ' εύρει
 Πώς τό άδειο υπάρχει, δηλαδή τό διάστημα και ό τόπος
 "Όπου τά πάντα γίνονται, θά ίδουμε άν έχει κι' όρια,
 "Η κι' άν αλλώνεται άπειρο στό βάθος τό τεράστιο.
 758. "Από κανένα μέρος του, λοιπόν τό πάλι πού υπάρχει,
 Δέν περιορίζεται τί άλλοιώς θά νάε κι' όλας μι' άκρη.
 Μά φανερά δέ δίνεται κανένα πράμα νάε
 "Ακρη, ά δέν είν' άπόπαρα κάτι για νά τό κλείσει,
 Και, καθώς φαίνεται, από αυτού μακρύτερα δέν πάει
 "Η φυσική μας άύτηση. Και τώρα γιατί πρέπει

Ν' αποδεχτείς πώς τίποτας άπ' όζω από τό δλο
 Δέν είναι, έκείνο θετικά δέν έχει καμία άκρη,
 "Αρα δέν έχει τελειωμό και σύνορα. Και μήτε
 Δέν έχει βέβαια διαφορά σ' όποιον σταθείς άπ' όλους
 Τους τόπους του' παντοσέν, όπου κανείς κι' άν μένει,
 Σ' όλα τά μέρη γύρω του θ' άφίνει τ' άπειρο δλο.
 Κι' απέκειθε άν υποθεθεί περιορισμένο όσο εινε
 Τό διάστημα, άν τυχόν κανείς στις τελευταίες τες άκρες
 Τρέξει στό ύστερο ά σταθεί του κόσμου κι' άν πετάξει
 "Ενα δαροδόνι φτερωτό' τί προτιμάς; θά φύγει
 "Εκει πού ή δύναμη ή τρανή τούττωλε ριζώντάς το
 "Η κάτι, λές, ν' άντισταθεί μπορεί και νά μπουδίσει;
 Τι θά δεχτείς από τά δυό τόνα και θά τό στρέψεις
 Μά και τά δυό κάθε ποριά σου κλεισόν και σ' άναγκάζουν
 Νά μοιολιά; πού άτέλειωτο τό πάλι είναι άπλωμένο.
 Τούόντις ή ύπάρχει κάτι πού μπουδίσει και πού κάνει
 Στο μέρος όπου έρχήτεκε τό βέλος νά μίην πάει,
 Και στέκει έκκεινο στό σκοπό, ή τό βελόνι φεύγει:
 Μά και τές δυό φορές αυτό δέ μίσηψε άπ' τήν άκρη.
 Κατόπι σου έτσι θάρχομαι, του κόσμου διου κι' άν βάλεις
 Τά σύνορα, και θά φωτό τί γίνηκε ή σαγίτια,
 Και θαύγει τό συμπέρασμα πώς δέ μπορεί ένα τέλος
 Νά ύπάρχει άληθινα πονθενά, και τής φυγής τό μέρος
 "Η δύναμη της άκοπα θέ νάτο μεγαλώνει.

984. Κι' απέκειθε άν δλίκερο τό διάστημα του όλου
 Τό κλειούσαν άκρες σταθερές από τρογύρου σ' ήταν
 Περιορισμένο, κι' ό σωρός τής ύλης άπ' όλοσθε
 Θέ νάρρεε από τό βάρος της στό πάλι βαθύ σημείο,
 Και κάτουθε από τούδρανοϋ τό θόλο δέ θά μπόρει
 Νά γένει τίποτα, μηδέ καθόλου δέ θεάδιαν
 Ότε κ' ή σκέλη τούδρανοϋ, κι' ούτε τό φώς του ήλιου,
 "Αφου όλη ή ύνη θετικά δήμεκο σωρισσμένη,
 Γιατί στον άπειρο καιρό θάε κατακαθίσει.
 "Αλλά άφου βέβαια ήούκασμα δέ δόθηκε στες πρώτες
 "Αρχές τής ύλης, επειδή καθόλου δέν ύπάρχει
 "Ενα σημείο βαθύτατο, πού έχει δέ νά μοιροϋσαν
 Αιτές, ά; ποιμε, νά χυθούν και θέση νά βαστάξουν,
 Πάντοτε, άπ' όλες τές μεριές τό κάθε τι σπρωγμένο
 Μνίκει σέ κίνηση άπαντη και ύπαόχον πάντα αώνια
 Μόρια υλικά, πού ξεκινούν άπ' τ' άπειρο του κόσμου.

997. Και τέλος μπρός σά μάτια μας θεωρούμε άπ' τόνα
 [πράμα
 Τ' άλο νά περιορίζεται: ό άέρας ξεχωρίζει
 Τές ράρες, τά ψηλά βουνά χωρίζουν τόν άέρα,
 Στη θάλασσα τελειώνει ή γή, κ' ή θάλασσα στην έξερη.
 Μά άπόζωθε δέν περιείθε τό πάλι κανένα πράμα.
 Τού άπατου τόπου τ' αλλωμα λοιπόν και ή φύση ύπάρχει.
 Κι' όλον τόν τόπο δέ μορούν μηδέ τ' άστροπελέκια
 Τά φωτεινά νά τόν διαθούν στό δρόμο τους, κι' άν ίσως
 Για άπειρο διάστημα καιρού γλυστορούσαν δίχως κίνηση,
 Και μήτε θά κατόρθωναν μικρότερο νά γένει
 "Ολόκληρα τό διάστημα πού θάζαν νά περάσουν.
 Τόσο είνε ό τόπος ό άπειρος παντού αλλωμένο για όλα
 Τά πράματα, τόσο άπειρος άπ' όλα τον τά μέρη.
 Και ή ίδια ή φύση απέκειθε μπουδίσει, τών πραγμάτων

Τάδροσιμα νάει πέριτα, τι αυτή τ' άδειο άναγκάζει
 Σέ σώμα νά τελειώνεται και σ' άδειο άντις τό σώμα.
 Κ' έτσι χαλαζόντας τά δυό κάνει άπειρα τά πάντα.
 Μ' άν ίσως τόνα από τά δυό με τήν άίλη του ούσία
 Τό άλλο ξεριόριζε, κι' άν άμετρα άλωνε ένα,
 Ουδέ τό πάλιο, ουδέ ή γή, ουδέ τά ουράνια πλάτη
 Τά φωτεινά, ουδέ τών θνητών τά γένη, μήτε τ' άγια
 Σώματα τών άθανάτων δέ θά μοροθουν νάε,
 Μηδέ και για τό διάστημα τό λίγο μιανής ώρας.
 Τι διαλυμένη στό κενό τό μέγα θά πλανιότου,
 "Αφου εξαλιότου ή έ.ωση, τής ύλης όλη ή μάζα,
 "Η και δέ θάπιαθε ποτέ πυκνόνοντας κανένα
 Πράμα, τί δέ θά εδύνοταν σκορπώντας ν' άνταμώσει.
 Κι' άληθινα στην τάξη τους τές πρώτες τών πραγμάτων
 "Αρχές κανέναν ους σοφός δέν έβαλε με σέψη,
 Και βέβαια δέ συμφώνησαν τί κινήσε θά δίνου,
 Μά ύτως πολλές και διάφορες, τές σπρωχουν και τές δέρνουν
 Οι χτυπησιές από άπειρον καιρό σ' όλους τους τρόπους,
 Κι' άφου κάθε είδος κίνηση κ' ένωση έδοκιμάουν,
 Στο τέλος τέτοιες σύνταξες έλαβαν, σάν έκπινε
 Πού άπεισούν τό τωρινό τάδροσιμα τών πραγμάτων,
 Πού αυτές για χρόνους τό φυλάν άπειρους και μεγάλους,
 "Αφου έρριχτήκαν μιιά φορά σ' άμόδιο κίνημά τους,
 Κι' έτσι γιομίζει άδιάκοπα με τά νερά τών τράφων
 Τό πέλαγο τ' άχόρταγο, και με τήν πύρα του ήλιου
 "Η ή ζεσταίνει και γεννά ξανά τά σπέρματά της,
 Και τριοντίζει αξαίνοντας τών ζωντανών τό γένος,
 Και ζωεές στους ουρανούς γλυστοροϋν οι σιές του αιδέρα.
 Και τούτο δέ θά εγίνονταν καθόλου, και με τήν πύρα του ήλιου
 Δέν έβγαινε από τό άπειρο καινούριο πλήθος ύλης,
 "Οθε δ,τι έχάθη γίνεται στην ώρα του και πάλι.
 Γιατί καθώς χωρίς τροφή τών ζωντανών ή φύση
 Καλά και χάνει τό κορμί, παρόμοια και θά λυόταν
 Τά πάντα κι' όλας παρενύς, άμα για κάποια αίτια
 "Υη άρκειη δέν έρχεται, πέροντας άλλο δρόμο.
 Κι' άπόζωθε δέν εμποροϋν οι χύποι νά φυλάξουν
 "Αέριο όλοσθε τάδροσιμα πού στέκει άνταμωμένο.
 Και ναι μοροϋν νά τό βαροϋν συχνά και νά βαστάξουν
 Κάποια του μέρη όσο νάρθοϋν άλλα, και νά μορσεί
 Τό όλο νά συμπληρωθεί, μά ως τόσο πρέπει έκείνα
 Ν' αναπηδοϋν' άλλα σ' αυτών τόν τρόπο δίνου κι' όλας
 Καιρό και τόπο σιές άρχε; τές πρώτες τών πραγμάτων
 Νά φεγχουν κ' έτσι έλευτερες την ένωση ν' άφίνου.
 Λοιπόν για τούτο σώματα πολλά θά βγαίνου, λέω,
 Και για νά ύπάρχουν πάντοτε χύποι άρκετοι είνε άνάγκη
 "Ολοσθε νάν άπεραντες οι δύνამες τής ύλης.
 (Έχει συνέχεια)

Μεταφρ ΚΩΣΤ. ΘΕΩΤΟΚΗΣ

"Όσοι από τους κυρίους συνδρομητές δέ λαβαίνουν τα-
 χτικά τό φύλλο, τους παρακαλούμε νά μιά; ειδοποιούν για
 νά ξεπείσουν τό αίτιο στό Τυχοδρομείο και για νά στέλ-
 νουμε νέο όπου έπληρε νά γαθει.
 "Όσοι από τους κ.κ. Συνδρομητές δέ μιά; έστειλαν άκόμα
 τη συνδρομή τους θά τους παρακαλούσαμε νά μην άμελή-
 σουν, γιατί δέν είν' εύκολό νά διαθέσουμε ξεχωριστόν εισ-
 πράτσο.

(είπε ή ρόζα και τής γλύκανε λιγάκι τής Μαγιούλας τή
 καρδιά).

— "Όποιος δέν έχει με ποιόνε νά μαλώσει, μαλλώνει
 με τά ρούχα του! (είπε ή παλιομανιτήλα, και τή θυμωσε
 καιπόσο τή Μαγιούλα).

"Υοτερα μίλησε, με τή σειρά του, τό κρεμμυδι. Μ' όλο
 πούε μέσα του φωτιά, έκαμε τής Μαγιούλας τό θυμό νά
 μαλακώση. Κι' άκουγε ήμερα τά πράματα πού τής μιλού-
 σαν, ήμερα κ' έκείνα. Τής μιλόδισαν, και την κάνανε νά
 λημονάη τή στενοχώρια της μέσ' τό σκοτάδι, και νά λη-
 σιμονάη άκόμα και τόν έναντό της.

Είχε νυχτώση πειά. "Η γριά Μαγιούλα δέν άναβε λυ-
 χνάρι, άλλωώς θάε και μ' αυτό μιλιζ τρανή.. "Όμως τό
 λυχνάρι άκουγε τών άλλων τή μιλιά. Μά πού, νάταν εκεί
 πέρα κ' ή πολυλογού ή φωτιά, τούλειπε σ' άλλα σπίατα,
 και δέ συλλογιόταν τή Μαγιούλα πειά...

Μά νά, κ' έφτασε τό μεγάλο τό παιδι μαζί με τ' άλλα.
 Στη οτιμη σπηήσανε τά πράματα. Κ' είπε τό παιδί :

— "Ελάτε δώ... βάλετε τά στόματα στής χαρμάδες, και
 νά λέτε δ,τι σās λέω γώ! "Η γριά μιλεϊ με τού σπιουό
 τά πράματα—μά κείνα δέν τής άπαντάνε! Τό λοιπόν, έμεις
 θά κάνουμε τά πράματα. Θά γίνουμε κρεμμυδι, σκόρδο,
 ταμπιδι και ραβδι, και τόνα τ' άλλο! "Εμπρός, μιλάτε,
 πράματα! Τι παλιοπράματα είσαστε οεις νά μη μιλάτε!

— Πού είσαι, Μαγιούλα, δέν άκους; "Εμεις είμαστε
 τά πράματα! ("Η Μαγιούλα δέν άκούει). "Εγώ είμαι τό
 σκόρδο... είμαι τό κρεμμυδι... άλλα δέ θέλω νά με φάς.
 "Εγώ θυμώνω, κάνω και κλαίν τά μάτια σου... ("Η Μα-
 γιούλα δέ μιλεϊ). Μίλα κ' εσύ, βρέ, κάνε τό ραβδι!

— "Εγώ είμαι τό ραβδι σου, δέν άκους; "Ετσι μου-
 ρχεται, νά σε δειρω... Μά γιατί δέν άπαντάς στό ραβδι σου;

— Είμαι ή ταμπιδά γώ, και θά σε πιάσω, άλλα νάχης
 χάρη! "Από δώ ή άφεντειά του είν' ή πυροστιά, και θά σε
 κάηη! Τούτη πάλι είναι ή τένιζερη και θέλει νά σε βρά-
 ση... Θέλεις νά σε βράσει; "Οχι! Μήτε γώ! Ναι, άλλα
 θά μιά; μιλήσης; "Οχι; Λέγε, τί θά κάμημε... Πάμε, βρέ,
 αυτή δέν άπαντάει... Κράμα πού γενήκαμε και πράματα!

Φύγανε τά παιδιά. Τής Μαγιούλας ή μιλιά με τήν πα-
 ρέα της είχε κοπή, μά τώρα άρχίνησε και πάλι. Καθόνταν
 και τά λέγαν έτσι φιλικά, χωρίς κανείς νά τους άκούη.
 "Ακόμα και τό ίδιο τό κρεμμυδι, πού περιέμενε νά φαγωθή,
 έλεγε κι' αυτό τό λόγο του.

Περίμενε νά φαγωθή, μά δέ φαγώθηκε.

Κανέναν πειά δέν έμαθε τό πόσο βαστάξε ή μυστική
 μιλιά άναμεταξύ τους. Μοναγά μιιά μέρα πήγανε τά παιδιά
 και τή βρήκαν τή γριά, με τήν παρέα της τριγύρω, νά κω-
 τάνε, και νά μη μιλάνε πειά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

— "Η συνδρομή είναι 5 δραχ. τό χρόνο για τό έσωτε-
 ρικό κ' έξι για τό έξωτερικό.

— Τό περιοδικό «Μαύρος Γάτος» θά βγαίνει μιιά φο-
 ρά τό μήνα και τό λιγώτερο με δεκάξι σελίδες.

'Απ' τή Φυλακή

ΑΛΗΘΙΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ...

Είτανε φεγγάρι μαγικό, απερίγραφο. Γλυκιά χιονοπαιδική βραδυά, που φέρνει κρυφά ήδονικά λαχάριασμα στην ψυχή. Κανένας δεν κοιμάται. Οι μισοί φυλακισμένοι κρεμάστηκαν στα μπροστινά παράθυρα και ξαγναντεύουν τή θάλασσα: οι άλλοι στα βορεινά, κυτάνε το Πήλιο που φαίνεται αλλοιώτικο τή νύχτα.

Κανένας δεν κοιμάται μα και κανένας δε μιλεί.

"Ενας στεναγμός άνηκουστος, σα μύριες ανάσες μαζύ, βγήκε από τα σιδεροδεμένα παράθυρα και μιά γλιαρρότητα απλόητη στον άνερα—Ένας μουγγός, βαθυσούρτος στεναγμός, που μόνο τή λαδρά του νοιώθειε.

Τέτοια ποδοστανάγματα εινε οι καϊμοί τής ψυχής των φυλακισμένων, τής μιās ψυχής τής φυλακής.

"Υστερ' από τις χειμωνιές τής προπερασμένης βδομάδας, ή άποφινή βραδυά, εινε σαν άναπάντεχο ευτύχημα και τώ χαίρεται ή ψυχή, με έλη τή δύναμή της, που εινε ή Σιωπή.

*Αξάφνα από τα κάτω δωμάτια, άκούεται κάτι σα σφύριγμα, σα φωνή και άρχίζει ένα περιπαθότατο τραγουδι. "Όσο πήγαινε καθάριζε ή φωνή κ' είτανε ελο άρμονία, σα νάπαλοπαίγνε άρπα έμπειρα δάχτυλα.

Τό τραγουδι έλεγε τή στιγμή.

Τό νέο παιδί με τα λιγοστά λόγια και τα πλούσια σγουρά μαλιά, που κατηγοριόταν για φόνο, τραγουδούσε. Είχε σκοτούσε τ' άφεντικό του νόμισε θα λυτρωνόταν απ' τή σκλαβιά. Τραγουδούσε για κάποια θλιβερώτατη μοίρα, που βαραινεί όλους τούς ανθρώπους, να πληρώνουν με δάκρυα πολλά τώ γέλιο τους και τή λίγη χαρά που δοκιμάζουν, με θλίψη και δυστυχία.

Και μένα, έλεγε τό τραγουδι, ή μοίρά μου είτανε να ειμαι δυστυχής πιδ-πολύ, γιατί ειμαι μόνος.

— Χωρίς μανουλά, χωρίς παρηγοριά....

Ό Λάκης πήρε τó γράμμα τής μάννας του, που του-γραφε πως δεν έχει χρήματα να τού στείλη ν' απολυθ ή μ' εγγύηση: «τα δυο ματάκια μου, παιδί μου, άν τα θέλεις, να στά τεύω, γυιέ μου, να βγής...» τού έγγραφε ή μάννα. Κι' αؤτες φίλους τó γράμμα τής τώρα θακρωμένος.

Τό νέο παιδί τραγουδάε... και μās έκλαιγε δλωνών ή ψυχή μας l...

Η ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΧΑΡΑΣ

Τήν ήμέρα κείνη τα κρύνα θα λιγοθυμίσουν απ' τήν ίδια τους μυρωδιά. Τα πουλιά θα μεθύσουν απ' τις ίδιες μελωδιές και θα πετούν ξόφρενα από κλαρί σα κλαρί και θα τραγουδούν, όσο να βασίλειψει ο ήλιος και να κρυφτεί τó φεγγάρι και να χαθούνε τ' άστέρια στής αώγης τó γλυκό χάραμα, δε θα πάψουν διόλου τó θείο τραγουδι τους.

"Η θάλασσα θα ντυθεί τó σμαραγδένιο της φόρεμα και τα κύματα θα γίνουνε κύνοι λευκοί να ψάλλουν μιá και καλή τή δόξα τής υπέρκαλλης μέρας. Τα ψαράκια θα εινε

χρυσά και οι άκρογαλιές θα γίνουνε δάσα κοραλένια. Τού Ποσειδώνα ή τριάνα θα μέινε ακούνητη όλημερίς και τó πλεούμενα θα συντροφιάζε ο Ουριος άπαλοφουσκώνοντας πανάκια μεταξωτά, σα δωδεκάχρονης κορασάς στήθος.

Ό "Ηλιος θα φορέσει όλες τις ξετίμητες φορεσές του—προικια τών δυο γυναικών, που τού χάρισε τού Δημιουργό ή άτέρμητη θέληση—τής "Ανατολής τής μουρίμορφης και τής μαγέφτρας τής Δύσης. "Ό "Ηλιος!—άρχάγγελος χρυσόαστραφτος, θα κυβερνάει τó φεγγόβολο άρμα του, ζεμένο τα δεκάξη κατάσπρα αλόγατα, με τα γκέμια τα χρυσά περασμένα στ' άσημένα φτερά τους. Και οι άγγέλοι, από τούς ουρανούς, θα κατεβαίνουν πολλότατοι, άπειροι, χρυσός άμμος τής θάλασσας, θα κατεβαίνουν, με τις άχτίδες τις λαμπερόχρωμες και θα γίνουν ελα στή Γή άγγελένα, ο κόσμος άγγελικός.

Τά βουνά με τα χιόνια τα προαιώνια, θα πορφυρώσουν από χαρά και τάχνοπούπουλα σύγνεφα θα σκορπούν εδω-διεσ βιολέττας και μύσκου και ελα εσα έχουν φτερά, θα πετάνε ξετρελλαμένα από χαρά, μεθυσμένα από ευτυχία. Και ελα θα έχουν φτερά—θα κάνουν φτερά.

Και μιá πανώρηα, μεστή παιδοπούλα, ζωθιά, κόρη τής "Ομορφιάς και τού Πόθου, με τó γλυκόνωμα "Ανοιξη, θα κυβερνάει τó φτερωτό χορδ έλων τών έντων, γοργοπετόντας, σαν τή σκέψη έδω και κει στου άπειρου τα μισκόβολα γαληνά φέγγη, και σκορπόντας τού Μαγιάπειλου ρόδα και γιασεμιά.

Τή μέρα κείνη θα έχει τή γιορτή της ή Χαρά, τó πανηγύρι της ή Ευτυχία. Τή μέρα τούτη θα κάνω γιορτή μου και Πασκαλιά και θα ζώω να θυμέμαι τή Δόξα της, να λατρεύω τó θείο της μεγαλειο!

Αούτη τήν ήμέρα, τή τρισμεγάλη και περιπόθητη, ελα μ' ένα στόμα, γή, θάλασσα, ουρανός, ή Ζωή, με φωνή μιá, θα τραγουδήσουν τó μεγάλο τραγουδι, θα πουν τόν άψη-λότατον άμνα, πάνω τινών άρπα τής ψυχής μου—τό τραγουδι τής Λευτεριάς—τής Λευτεριάς—τής Λευτεριάς l...

Φυλακή Βόλου 1919 Ν)βριος ΚΩΣΤΑΣ ΝΤΑ Ι ΦΑΣ

Ο ΧΡΗΣΜΟΣ

Μ.

Χωρίς να τήν προσμένω ξάφνου εθάνη Μιά νύχτα μες στη σάλα τή θλιμένη Τήν άδεια μου ζωή μοίρα σταλμένη Να γιομίσει, τήν ψυχή νά μου εδφράνει. Και στό τραπέζι σαν από λιβάνι Κάτιου Θεού μιá ίερεία ζαλισμένη Σε βιβλίο σκνμένη, άφαιρημένη Ψάχνει τόν πόνο ή τή χαρά να βγάινει. Τό χροσημό καρτερω κ' αυτή με πόνο Τό βιβλίο βουβή κλείνει κ' άνογει. Πέρασε ή νύχτα κείνη κ' όταν μόνο Τις νύχτες τώρα ή άγωνία με πνίγει, Τό χροσημό καρτερω, γελώ και κλαίω Κι εύχες για τήν καλή μου ίερεία λέω.

Δ. Π.

HENRI BERGSON

Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ

Να δοκιμάσουμε τώρα να όρίσουμε τή σχέση τής πνευματικής ενεργητικότητας με τήν εγκεφαλική, όπως θα τήν ίδουμε, αν διαώσουμε κάθε προκατάληψη και μείνουμε μόνο άπάνου στα πράγματα: "Ενας τέτοιος όρισμός δε μπορεί νάχη πάρα μόνο μιá σχετική πιθανότητα. "Αλλ' ή πιθανότητα αυτή θα γίνεται μεγαλύτερη κ' ο όρισμός τελειότερος, όσο περισσότερο έμβαθύνουμε στή φύση των πραγμάτων.

"Ομολογώ λοιπόν, πως ή προσεχτική εξέταση τής ζωής του πνεύματος με τα φυσιολογικά της αποτελέσματα μ' έκαμνε να πιστεύω, πως έχει δικαιο ο πόλις κόσμος και πως ή ανθρώπινη συνειδηση κλει μέσα της άπειρες φορές πολύ περισσότερο παρότι ο εγκέφαλος που ανταποκρίνεται σ'αυτή. Αυτό ειναι τó γενικό μου συμπέρασμα. * Έκείνος που θα μπορούσε να ιδή μέσα στον εγκέφαλο σ' έλη του τήν ενεργητικότητα, να παρακολούθησά τα βεύματα των ατόμων και να εξήγησ ή τó χορδ που κάνουν, θόρπαζε βέβαια κάτι απ' τήν πνευματική ενεργεια, αλλά είχεσ άλλο πολύ λίγα πράγματα. Θόρπαζε μόνο ετι μπορεί να έκφραστ ή με σχήματα, στάσεις και κίνησεις του σώματος, μόνο ετι απ' τήν ψυχική ενεργεια ειναι έωρισμο κ' έτοιμο να έκδηλωθη, να γεννηθ ή τ' άλλο θα τού έφαινε. Μιρής στες ιδέες και τα αιστήματα που κινούνται στα βάθη τής συνειδησης θα βρισκόταν στή θέση του θεατή που βλέπει καθαρά, τί κάνουν οι ήθσοισι άπάνου στή σκηνή, αλλά δεν άκούει λέξη απ' ετι λένε. Τα καίωματα, οι στάσεις, κ' οι κινήσεις των ήθσοιων έχουν βέβαια τó λόγο τους στό έργο που παίζεται, κ' όταν ξε-ρούμε τó έργο δεν ειναι δύσκολο να προείπουμε τήν κίνηση, αλλά τó αντίθετο ειναι αδύνατο κ' ή γνώση των κινήσεων που λήγα μās διδάσκει για τή φύση τού έργου, γιατί μέσα σ' ένα καλό δράμα υπάρχουν πολύ περισσότερο εχτός απ' τις πράξεις τής έκτελεσης των ήθσοιων. Τό ίδιο πιστεύω, πως, αν ήταν τέλεια ή γνώση μας τού εγκεφαλικού μηχανισμού και τέλεια επίσης ή ψυχολογία μας, θα μπορούσαμε να μαντέψουμε, τί γίνεται μέσα στον εγκέφαλο σε ώρισμένη ψυχική κατάσταση, αλλά τó αντίθετο θα ήταν αδύνατο, γιατί σε ώρισμένη εγκεφαλική κατάσταση ανταποκρίνονται τó πλθος διαφορετικές ψυχικές κατάστάσεις.** Δε λέω, και τó τόνιζω πολύ, πως σε μιá ώρισμένη εγκεφαλική κατάσταση ανταποκρίνεται οποιαδήποτε ψυχική, αν πάρτε ένα κάδρο δε θα βάλετε μέσα οποιαδήποτε εικόνα: τó κάδρο κανονίζει τήν εικόνα και στό σχήμα και στό μέγεθος. Τό ίδιο και με τόν εγκέφαλο και τή συνειδηση. Για να υπάρχει άρμονία τής πνευματικής κατάστασης με τήν εγκεφαλική άρκει τ'

* Σημ. Συγγρ. Μεγαλύτερη ανάπτυξη τού σημείου αυτού δες στό βιβλίο μου «Η ύλη και ή ανήμη» ίδιως στό δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο.

** Σ. Σ. Οι κατάστασεις αυτές ειναι αδύνατο να συλληφτούν καθαρά, γιατί κάθε κατάσταση τής ψυχής, στή συνολικήτητά της, ειναι άπροσδιόριστη, άπροσπτη και νέα.

άπλα στοιχεία μιās πολύπλοκης ψυχικής κατάστασης—οι στάσεις, τα σχήματα κ' οι κίνησεις—νάνα αυτά που προετοιμάζει ο εγκέφαλος: αλλά τó ίδιο συμβαίνει για πλθος διαφορετικές ψυχικές κατάστασεις, όπως στό ίδιο κάδρο χωρούν πολλές διαφορετικές εικόνες: συνεπός ο εγκέφαλος δεν κανονίζει τή σκέψη: δηλαδή ή σκέψη στό μεγαλύτερο τούλάχιστο μέρος της ειναι ελότιστα ανεξάρτητη απ' τόν εγκέφαλο.

"Η μελέτη των πραγμάτων θα μās επιτρέψη να γνωρίσουμε κατά βάθος τó ξεχωριστό αυτό μέρος τής πνευματικής ζωής που κατά τή γνώμη μας αυτό μόνο έκδηλώνεται στην εγκεφαλική ενεργεια. Πρόκειται για τή αντίληψη και τήν άισθηση; Τό σώμα μας, επειδή βρισκεται μέσα στον ύλικο κόσμο, δέχεται εξωτερικούς έρεθισμούς που σ' αυτούς ειναι ανάγκη ν' άπαντήσω μ' ανάλογες κίνησεις: ο εγκέφαλος και τó εγκεφαλονωτιαίο σύστημα ειναι τα κέντρα των κινήσεων αυτών: αλλ' ή αντίληψη ειναι: έντελως άλλο πράγμα.* Πρόκειται για τή θέληση; Τό σώμα έκτελει τις κίνησεις τής θέλησης με ώρισμένους μηχανισμούς τού νευρικού συστήματος που είν' έτοιμοι στό πάρα μικρό κίνημα ν' άρχίσουν τή λειτουργία τους: απ' τόν εγκέφαλο έρχεται τó κίνημα αυτό κ' άρχίζει ή λειτουργία. "Η βολαντική ζώνη που ειναι ή έβρα τής κινήτικότητας τής θέλησης μπορεί να συγκριθ ή με τó κλειδί του σιδηροδρομικού που αλλάζει τή γραμμή του τράινου που φτάνει: ή μ' έναν άγωγό που μεταδιδάζει έναν έξωτερικό έρεθισμό δέ ώρισμένο κινήτικó κέντρο τής έκλογής μας: αλλ' άπάνου απ' τα κινήτικα όργανα και τ' όργανα τής έκλογής υπάρχει ή ίδια ή έκλογή. Πρόκειται τέλος για τή σκέψη; "Όταν σκεφτόμαστε σπάνια να μη μιλούμε μέσα μας, σκεδιάζουμε ή έτοιμάζουμε, αν δεν τελειώσουμε τις κίνησεις τού λόγου που έκφράζει τή σκέψη μας κάτι απ' αυτές χαράζεται μέσ' στον εγκέφαλο. "Αλλά δεν περιορίζεται κατά τή γνώμη μας ως εδω ο εγκεφαλικός μηχανισμός τής σκέψης: πίσω απ' τις έσωτερικές κίνησεις τού λόγου που δεν ειναι κ' ελας αναγκαίες, κινείται κάτι πιό ασύλληπτο που ειναι κ' ή οσία. "Υπάρχουν δηλαδή οι κίνησεις π' ακολουθούν τή σκέψη που δείχνουν συμβολικά όλες τις διαδοχικές διεθύνσεις τού πνεύματος. Πολύ λίγο μās μιλήσαν ως σή-μερα οι ψυχολόγοι: για τήν πραγματική, τή συγκεκριμένη, τή ζωντανή σκέψη, γιατί δεν είν' εύκολο να τή συλλάβη ή έσωτερική παρατήρηση. Αυτό που μās παρουσιάζουν τις περισσότερες φορές μ' αυτό τ' όνομα ειναι περισσότερο ένα πλαστό κατασκευάσμα από εικόνες και ιδέες. "Αλλά με εικόνες και μάλιστα με ιδέες δεν πλάθεται σκέψη όπως με θέσεις δεν πλάθεται κίνηση. "Η ιδέα ειναι ένας σταθμός τής σκέψης: γεννιέται, εταν ή σκέψη αυτή να συνεχισ ή τó δρόμο της κάνει πάση, ή αυτοκαταρτηείται: γεννιέται όπως ή ζέστη μέσα στην έδισα που βρρίσκε αντίσταση. "Όπως ή ζέστη δεν προύπαρχε μέσα στην έδισα, έτσι κ' ή ιδέα δεν ειναι ούσιαστικό μέρος τής σκέψης. Δοκιμάστε λόγου χάρη βάζοντας στή σειρά τις ιδέες τής ζέσης, τής γένεσης και

* Σ. Σ. Σχετικά με τó σημείο αυτό δες τó πρώτο κεφάλαιο τού βιβλίου μου «Η ύλη και ή μήνη».

της *θρίδας* και κοντά σ' αυτές τις ιδέες του μέσα και της *αυτοπάθειας* που συνυπνοούν οι λέξεις «μέσα» και «γεννιέται», να ξαναφτιάχτει τη σκέψη που έκαμα μ' αυτή στη φράση «ή ζέστη γεννιέται μέσα στην θρίδα» Θά ιδήτε, πώς είναι άδύνατο και πώς η σκέψη είναι κίνηση αδιαίρετη, πώς οι ιδέες που ανταποκρίνονται στις λέξεις είναι μόνο παραστάσεις που θά σχηματίζονταν στο πνεύμα σε κάθε στιγμή της κίνησης, της σκέψης, αν η σκέψη στεκόταν· άλλ' η σκέψη δεν στέκεται ποτέ. Μην προσπαθείτε λοιπόν ν' ανασυνθέσετε τεχνικά τη σκέψη· κυπάχτει καλύτερα την ίδια τη σκέψη. Θά βρήτε πώς είναι περισσότερο διεύθυνση παρά κατάσταση, θά ιδήτε, πώς είναι στην ουσία της αδιάκοπη αλλαγή μ' εσωτερική διεύθυνση που τείνει πάντα να μεταφραστεί μ' αλλαγές μ' εξωτερική διεύθυνση, δηλαδή με πράξεις και κινήσεις ικανές να χαράζουν στο χώρο και να εκφράσουν μεταφορικά κάπως τὰ ρεύματα του πνεύματος. Δεν αντίλαμπανόμαστε τις περισσότερες φορές τις κινήσεις αυτές που σχεδιάζονται ή μόνο προετοιμάζονται, γιατί δεν έχουμε κανένα ενδιαφέρον· άλλ' αναγκαζόμαστε να τις προσέξουμε, όταν θέλουμε ν' αρπάξουμε την σκέψη μας σ' όλο της το βάθος και τη μεταδώσουμε ολοζώντανη στην ψυχή του άλλου. Οι λέξεις όσο κι' αν τες διαλέξουμε δε θά ειπουν ποτέ αυτό που θέλουμε, αν ο ρυθμός, ο τονισμός κι' ελ' ή σύνθεση του λόγου δε βοηθήσουν με τη δύναμη μάλιστα μιάς σειράς εσωτερικών κινήσεων να γεννήσουν στην ψυχή του αναγνώστη τα ίδια αισθήματα και τις ίδιες ιδέες που γεννιούνται μέσα μας. Έδω είναι όλη η συγγραφική τέχνη. Μοιάζει την τέχνη του μουσικού· αλλά μην υποθέστε, πώς η μουσική αυτή του λόγου απευθύνεται μόνο σ' αὐτί, όπως φαντάζονται τις περισσότερες φορές. Ένα ξένο αὐτί ποτέ κι' αν είναι μαθημένο στή μουσική δε θά ξεχωρίσει ποτέ το Γαλλικό πεζό λόγο που θεωρούμε ως μουσικό, από 'ναν άλλο πεζό λόγο που δεν είναι μουσικός, ένα έργο τέλεια γραμμένο στή Γαλλική από 'να άλλο που δεν είναι· ολοφάνερη απόδειξη, πώς για κάτι άλλο πρόκειται κι' όχι για μάνη ολική αρμονία γίαν. «Ολ' η τέχνη του συγγραφέα είναι να μās κάνει να λησμονήσουμε πώς μεταχειρίζεται λέξεις. Η αρμονία που ζητεί είναι ή ανταπόκριση των ρευμάτων του πνεύματος και των ρευμάτων του λόγου, ανταπόκριση τόσο τέλεια, ώστε συνεπαρμένα τὰ κύματα της σκέψης του γίνονται ένα με της δικής μας και τότε κάθε λέξη δεν υπάρχει χωριστά απ' τις άλλες αλλά χάνεται μέσα στο σύνολο : Τη στιγμή αυτή, υπάρχει μόνο ή κινητήρια έννοια που περνάει τις λέξεις, υπάρχουν μόνο δύο πνεύματα που πάλλουν απ' εύτελες δίχως διάμεσο για την τέλεια ένωση τους. Ο ρυθμός του λόγου δεν έχει λοιπόν άλλο σκοπό παρά την αναπαράγωγή του ρυθμού της σκέψης· και τί άλλο μπορεί να είναι ο ρυθμός της σκέψης αν μη ο ρυθμός των μόλις με κάποια συνείδηση εσωτερικών κινήσεων που την ακολουθούν και της συνοδεύουν. Οι κινήσεις αυτές που εξωτερικεύουν τη σκέψη σε πράξεις σχηματίζονται και προετοιμάζονται στον εγκέφαλο. Τις κινήσεις αυτές που συνοδεύουν τη σκέψη θά παρατηρούσαμε δίχως άλλο αν μπορούσαμε να παρακολουθήσουμε τον εγκέφαλο όταν εργάζεται κι' όχι τη σκέψη.

Μ' άλλα λόγια ή σκέψη έχει ως σκοπό πάντα την

πράξη· κι' όταν δεν καταλήγει σε πραγματική πράξη σκεπάζει μιά ή περισσότερες που είναι δυναμικά μόνο πράξεις δυνατές μόνο πράξεις. Οι πραγματικές ή δυναμικές αυτές πράξεις, που είναι ή ελαττωμένη κι' άλποποιημένη προβολή της σκέψης μέσ' στο χώρο, χαράζονται αυτές μόνο στην εγκεφαλική ουσία. Η σέση λοιπόν του σώματος και της ψυχής είναι πολυπλοκή κι' ασύλληπτη. Αν μού ζητούσατε να την εκφράσω με μιά εικόνα αναγκαία χοντροκαμωμένη, θάλεγα πώς ο εγκέφαλος είναι όργανο παντομίμας και μόνο παντομίμας. Ως βόλο του έχει τη μίμηση της ζωής του πνεύματος, και τη μίμηση επίσης των αναγκαίων εξωτερικών εκδηλώσεων της πνευματικής ενεργητικότητας. Η ενέργεια του εγκέφαλου είναι προς τη ζωή του πνεύματος, κι' οι κινήσεις του διευθυντή της όρχηστρας προς τη συμφωνία. Η συμφωνία είναι πιδ βαθιά πιδ πλούσια απ' τις εξωτερικές ρυθμικές κινήσεις. Τό ίδιο κι' η πνευματική ζωή πλημμυρίζει την εγκεφαλική. Άλλ' ο εγκέφαλος, επειδή αφαιρεί απ' τη ζωή του πνεύματος μόνο ό,τι μπορεί να παητή με κινήσεις και να υλοποιηθί, επειδή είναι το έννοιο σημείο του πνεύματος και της βίης αναγκάζει το πνεύμα να προσαρμόζεται πάντα με τις περιστάσεις και να μη φεύγει απ' την πραγματικότητα. Δεν είναι δηλαδή όργανο σκέψης, αισθήματος, συνείδησης, αλλά κάνει τη συνείδηση, τη σκέψη και το αίσθημα να τείνουν πάντα προς την πραγματική ζωή και να μη χάνουν συνεπώς τη δημιουργικότητά τους. Ο εγκέφαλος είναι, αν θέλετε, όργανο της προσοχής προς τη ζωή.

Γι' αυτό άρκει ή πάρα μικρή προσβολή της εγκεφαλικής ουσίας να προσβάλει όλο το πνεύμα. Μιλούσαμε για τ' αποτελέσματα μερικών δηλητηριασμών στή συνείδηση κι' ακόμα πιδ γενικά για την επίδραση των εγκεφαλικών νόσων στή ζωή του πνεύματος. Στις περιπτώσεις αυτές το πνεύμα πάσχει, ή είναι χαλασμένος ο συνειδητικός μηχανισμός του πνεύματος και της πραγματικότητας ; Όταν παραλογίζεται ένας τρελλός οι συλλογισμοί του μπορεί να γαι σύμφωνοι με την αυστηρότερη λογική· όταν άκουτε ένα μονομανή να μιλάει θαρρείτε, πώς πάσχει από υπερβολική λογική. Δεν παραλογίζεται γιατί είναι και οι λογισμοί του, αλλά γιατί δεν στηρίζεται στα πράγματα και πλανιέται γύρω κι' έξω απ' αυτά, σαν άνθρωπος που όνειρευεται. Άς υποθέσουμε όπως φαίνεται κι' έλας πολύ πιθανό, πώς αίτια της άρρώστιας είναι μιά δηλητηρίαση της εγκεφαλικής ουσίας. Δεν πρέπει να φανταστούμε, πώς το δηλητήριο ζήτησε να χτυπήσει το λογισμό σε όρισμένα κύτταρα του εγκέφαλου και πώς συνεπώς σε όρισμένα κύτταρα του εγκέφαλου υπάρχουν κινήσεις άτόμων που ανταποκρίνονται στο λογισμό. Όχι, πολύ πιθανό, έλας ο εγκέφαλος προσβάλλεται, όπως έλ' ή χορδή τώνωται όταν δεν είναι καλά σφριγμένη. Άλλ' όπως λίγο άμα σφριγθή ή άγγυρα χορεύει το καράδι άπάνου στα κύματα, τό ίδιο κι' ή πάρα (μικρή) αλλοίωση έλας της εγκεφαλικής ουσίας άρκει να κόψει το δεσμό του πνεύματος και της πραγματικότητας που στηρίζεται, το πνεύμα χάνει την πραγματικότητα, τρεκλίζει, ζαλίζεται. Μ' ένα αίσθημα όμοιο με τη ζάλη άρχίζει τις περισσότερες φορές ή τρέλλα. Ο άρρωστος χάνει τὰ νερά του· δεν ξέρει πού βρίσκεται. Άρχίζει να σās λέη, πώς

τά ολικά πράγματα δεν έχουν πιά γι' αυτόν τη στερεότητα την πλαστικότητα την πραγματικότητα που είχαν άλλοτε. Η εξαστένηση της τάσης ή καλύτερα της προσοχής του πνεύματος προς τόν ολικό κόσμο είναι το άμεσο αποτέλεσμα της εγκεφαλικής νόσου, γιατί ο εγκέφαλος δεν είναι άλλο τίποτα παρά το σύνολο των μηχανισμών που επιτρέπουν στο πνεύμα ν' απαντά στην ενέργεια των πραγμάτων με αντιδραστικές κινήσεις ή τέλειες ή στην άρχή τους ή κανονικότητά τους είναι απόδειξη της τέλειας σύνδεσης του πνεύματος και της πραγματικότητας.

(Ακολουθεί)

(Μεταφρ. Ν. Κ.)

Το Σπίτι Του Γλεντιού

Είπε χρόνια πολλά, πούχα πάει στο σπίτι αυτό, πολλά. Θυμάμαι ήταν χειμώνας, βράδυ και φυσούσε δυνατός άνεμος. Τό σπίτι βρισκότανε στο βάθος μιάς μεγάλης αυλής, που δέντρα ψηλά, κυπαρίσσια τή στόλιζαν. Με πείραζε ή θέα τους ή μαύρη, τό βροητό, που έκαναν. Άλλά δεν είπα τίποτα στο φίλο μου που με άδηγοσε. Μού είχε πει όμως, πώς θά περνούσαμε μιά ώραία βραδιά.

Μέσα, όταν μιτήκαμε, τόν δικαίωσα. Βρήθηκα σ' ένα παράδοξο μάζεμμα νέων και κοριτσιών, που καθόντουσαν σε καναπέδες, καρέκλες, γύρω γύρω, άφίνοντας ένα μέρος ελεύτερο έμπρός.

Πέρα σε μιά άκρη, κοντά σ' ένα τραπέζι που πάνω είχε ποτήρια με κρασί και διάφορα φαγάσματα, ένας άνθρωπος με φαρρά γενία μακρύα, και μιά γυναίκα ήλικιωμένη, καθόντουσαν στραμμένοι προς τούς νέους. Ήταν ο οικοδεσπότης και ή κυρία του.

Τρεις δεσποινίδες και δυό νέοι, που βρισκότουσαν στο γύρω κεινο, και που για λίγο, τόν άφισαν και μās πλησίασαν, όταν ο φίλος μου με ύστάινε, ήταν παιδιά τους.

Τό έμπασμά μας τούς είχε κόψει κάτι που λέγανε, κάτι συζητούσαν.

Μετά τη ύσταση, που κάθισα κι' εγώ με τό φίλο μου, κοντά όμως, στο τραπέζι, φανήκανε να μιλούνε σιγά. Και 'έν πέρασε πολύ κ' ένα κομπανιάρισμα κιθάρας και μαντολίνο άρχισε και φωνές ζεσταχτήκανε με μιάς, φωνές άντρικές, γλυκές κοριτσιών, άργυρόηχος, χρυσές, ψάλλοντας :

Η άγάπη είνε καρφίτσα
κι' άγκλωνίει τήν καρδιά
και μάγκλωσε και μένα
και δεν έβω γιατριά..

Μού φάνηκε πώς πολύ πήγαιναν οι καρφίτσες εκεί, γιατί, καθώς μούχε πει από πριν ο φίλος μου, οι περισσότερες που σύχναζαν στο σπίτι αυτό, ήτανε μοδιστρούλες.

Και τό τραγούδι εξακολουθόσε.

Πρόσεξα στο γέρο. Σαπλωμένος στο καθισμά του, με τό κεφάλι να κουνάει στον τοίχο, και με τη μύτη, μιά μεγάλη μύτη, κατακόκκινη, άπολάμβανε τό τραγούδι, τη μουσική. Η γυναίκα του με μικρό χαμόγελο, σκυφτή, κύταζε τούς τραγουδιστές.

— Μπράβο, μπράβο, παιδιά !, ειπε ο γέρος και χειροκρότησε, όταν πάσανε.

Χειροκρότησε και μες. Έπρεπε κάτι να κάνουμε. Πάλι τραγούδι έτοιμαζότανε.

Οι νέοι βήγχανε για να κληθείτε : ο λαμός, οι νέες κελαιδοσαν κοντά τους. Μιά παχουλιά, με ώραία καστανά μάτια, κόρη του οικοδεσπότη, έλο έλεγε, έλεγε σ' ένα νέο με γαλιά, πούχε ανάψει τσιγάρο και κάπνιζε

— Τί να τού λέει άρραγε ; σκέφτηκα.

Υποπεθύθηκα 'ξρωτα και σά να ζήλεψα. Όλοι όμως, είχανε άρραγε μεταξού τους, μιλούσε ο ένας στον άλλο σά νατανε συγγενείς. Άλλά, αλλά..

Πάλι τό τραγούδι.

Ό το γέρος φανότανε βυθισμένος σε μιά άπόλαυση ούράνια. Στο τέλος πάλι, χειροκρότησε και μαζί κέγώ χωρίς να τό θέλω, αναγκάζοντας τό φίλο μου να κάνει τό ίδιο.

Ό γέρος μίλησε :

— Ένα κρασάκι τώρα !. Ηγγελόπη !

Δυό δίσκοι μεγάλοι σε χέρια δεσποινίδων, ο ένας με ποτήρια γεμάτα κρασί, και ο άλλος με σαλάμι και τυρί, άρχισανε να γυρίζουν. Άν και οι δίσκοι τρέξανε όρμαία προς τούς νέους και τὰ κορίτσια, σε μās πρόσφεραν πρώτα από μιά φωνή του γέρου, που ελδε τό παράτυπο.

Είμασταν σά ξένοι μέσα σε κείνη τη χαρά, και μιά την άλγθεται, τό κέρασμα δε έλειπε. Γιατί καθώς άπλωσα να πάρω ένα ποτήρι, τήριξε.

— Γούρι, γούρι ! ειπε ο γέρος.

Τί γούρι, που έμένα μού είχαν έρθει δια άνω, κάτω ! Τό κρασί είχε γεμίσει μού δίσκο. Εύτυχώς έκείνοι πέρα δεν κατάλαβαν πολλά, και μένε τη ματιά του νέου με τὰ γαλιά, είδα στηλωμένη πάνω μου.

Σε λίγο πάλι τό μαντολίνο και ή κιθάρα. Άλλά τώρα παίζανε πόλκα. Και με μιάς κορίτσια και νέοι σηκώθηκαν, άγκαλιάστηκαν και άρχισανε να χορεύουνε, να στριφογυρίζουν.

Η ματιά μου ακολουθήσε μιά απ' τις κόρες του οικοδεσπότη. Ήταν κατάξανθη με τριανταφυλλένια μάγουλα, κομφή, λυγρή, που χόρευε με χάρη μεγάλη. Ά, ζήλεψα τό χορευτή της ! Ήταν εύτυχημένος !

Είδα ύστερα και την άδελφή της την παχουλιά με τὰ ώραία καστανά μάτια. Σακολουθούσε να μιλά στο νέο με τὰ γαλιά..

Κότταξα και τόν πατέρα της.. Αυτός είχε άποβλακωθεί κυτάζοντας τούς χορευτές. Και ή άμνια ; Κι' αυτή τὰ ίδια, τὰ ίδια είχε πάθει. Τό μόνο που απ' τό πρόσωπό της, δεν είχε φύγει τό χαμόγελο.

Έκει χαμογελούσε !

Έτσι τελείωσε ή πρώτη βραδιά που πήγα.

* *

Είχα πει σε μιά στιγμή, όταν βρισκόμουνα μέσα κει, κέβλεπα έλους δεμένους, ένομένους, να μη ξαναπάω, άλλ' ύστερα μετανόησα. Και πήγα πάλι. Η ξανθιά κόρη του Τριβίλη, έτσι λεγόταν ο οικοδεσπότης, μέσυρε. Μού είχε φανε ψυχρή, σεμνή. Ίσως..

Και είχα μάθει απ' τό φίλο μου, όταν φύγαμε, πώς

XXVI

Μαρία ή Μαγδαληνή

Στῆς Ἀνομίας τὸ βαθὺ σκοτάδι ξερασμένη
Μὲ τοὺς λημονοὺς δογματιστὲς καὶ τοὺς τρολλοὺς σατύρους,
Εἶδα μὲ τρόμο τὸ λημιὸ τὸ φῶς νὰ τρομοβαίνει
Ἀπὸ τῆς Σκῆψης ξαφνικά τοὺς μουσικοὺς πασούους.
Καὶ διάβασα σὲ μακρονῶν ἀστερισμῶν σαπφείρους,
Μιά τρομερὴ ἀποκάλυψη, καὶ μειανοημένη
Στὴ λημονιά πιχρόθαφα τοὺς στοχασμοὺς τοὺς στείρους
Καὶ τοὺς καμιοὺς τῆς οὐράς μου σὲ νέκρα παγωμένη.
Καὶ σπάζοντας τὸ πάλιο τῶν ἡδονῶν ποτήρι
Ἀφῆσα τὰ συμπόσια μὲ τοὺς ἀπαρητιάδες
Γιὰ μιὰ σπηλιάς ἀπόκοσμος τὸ μαῦρο ἐρημιτῆς
Ποῦ στὰ ἱερὰ τὰ γράμματα σκηνιχρὴν ἐπὶ προσμένω
Ραββὶ ξαναμελλομένη σὲ μιὰς αὐτῆς λαμπράδες
Τινάζοντας στὰ χέρια σου φραγγέλιο ματωμένο.

Χανιά (Κρήτη)

ΟΡ. Ν. ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ

Ο ΕΡΗΜΙΤΗΣ

Β:βλ. Α. Α. Μερ. Α. Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

II

Γραμμὲς ριγμένες ἀπὸ ὄσα εἶπε ὁ Ἐρημίτης στὲς ὀμι-
λίες ποὺ ἤλθε στὰ δευτέρα του ξεφαντώματα—Ὡστε ἀπὸ
ὄσα εἶπαμε ἔως τώρα τὰ κτένια ποὺ κρατάτε, τὰ ἀπόλυτα
τὰ ἄρια, ποὺ ταξινομεῖτε τὰ πράγματα, οἱ θεοὶ σας καὶ οἱ
βρομοὶ σας, ἓνα μεγάλο φέμμα· καὶ ἓνα μεγάλο φέμμα γιὰ
τὴν ὑπαρξή, τὴ ζωὴ καὶ τὴν κίνηση. Ὅταν στὸν κόσμο
πρόκειται περὶ Μηδενικοῦ, περὶ Ἄπειρου, περὶ ἀρχῆς, οὐ-
σίας, ποὺ καταλθεῖ, ποὺ ἐκμηδενίζει, ἔτι ὑπαρξε, ἔτι ὑ-
πάρχει καὶ ἔτι θὰ ὑπάρξει, γιὰ νὰ ὑπαρξε, γιὰ νὰ ὑπάρχη
γιὰ νὰ ὑπάρξη. Ποὺ δὲν ἀνέχεται ὄριο γιὰ νὰ μὴ γενῆ ὄριο
καὶ νεκρωθεῖ, ποὺ δὲν ἀνέχεται συνθήκη γιὰ νὰ μὴ γενῆ
συνθήκη καὶ χάσει τοὺς ὄμορφους καὶ λαχταριστοὺς κέ-
λους ποὺ ἐντυφλεῖ καὶ χαθῆ ἀπὸ τὸ ὄν ποὺ θὰ γινόντανε
μόλις γινόντανε ὄριο, μόλις γινόντανε συνθήκη. Ὡστε στὸν
κόσμο πρόκειται γιὰ Ἐρημίτη Θεοῦ, καλοῦ μου σύντροφοι.
Περὶ οὐσίας ποὺ δὲν εἶναι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ παρὰ πανταχοῦ καὶ
οὐδαμοῦ. Ποὺ δὲν πιάνεται, ποὺ δὲ μερίζεται, ποὺ δὲν πε-
ριγράφεται, γιατί ἂν πιανότανε, ἂν μερίζότανε, ἂν περι-
γραφότανε, ἂν γινότανε ὄριο, ὄν, δὲ θὰ ὑπαρξε σήμερα.
Δὲν ὑπαρξε ποτέ. Καὶ πραγματικά. Τί θὰ πῆ ὄριο, ὄν, γε-
νικά, σχετικὰ πρὸς τὴν οὐσία, πρὸς τὴν ἀξία τῶν πραγμά-
των ; Εἶπαμε : Ὅτι ἡ οὐσία, τὸ ἄπειρο, περιορίστηκε, ἔτι
τὸ ἄπειρο πιάνεται σ' ἓνα ὄριομένο σημεῖο τοῦ τόπου, τοῦ
χρόνου, τῆς οὐσίας, τῆς κίνησης, τῆς μεταβολῆς· καὶ ἐπι-
πλέον αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ Ἄπειρο, τὸ ἔξω τόπου, χρόνου, τὸ
ἀπιαστοὸ σὲ τοῦτο καὶ σ' ἐκεῖνο, τὸ πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ,
τὸ ἀτελεῦτητο στὴν ἀληθινή του οὐμασία, ποὺ ἀποτελεῖ
οὐσία, παρὰ ἓνα μεταξὺ τῶν πολλῶν, τὸ ὄν τὸν περιορι-
σμένο καὶ ἐφήμερο. Αὐτὸ ποὺ εἶνε περιορισμένο καὶ ἐφή-

μερο γιὰ τὴν ἀπειρικότητῆς οὐσίας. Γιὰ τὸ πανταχοῦ
τῆς. Γιὰ τὸ οὐδαμοῦ αὐτῆς. Γιατί ἡ οὐσία Ἐρημίτης Θεοῦ
καὶ οὐσία. Ὅλος ὁ τόπος, ἔλος ὁ χρόνος, τὰ πάντα καὶ
τίποτε· γιὰ νὰ μὴν πιάνεται· πουθενὰ καὶ ἀποτελεῖ οὐδα-
μοῦ. Λοιπὸν τὸ Ἄπειρο ὑπάρχει γιὰ νὰ θέτῃ τὸ Ἄπειρο τὴν
οὐσία. Ἡ ἀξία τῶν πραγμάτων, γιὰ νὰ ἐκμηδενιστεῖται καὶ
νὰ ἀκούγεται ὁ Διόνυσος, τὸ κρᾶ—κρᾶ τοῦ Κόρακα, ὁ Ἐρη-
μιτῆς Θεός, τὸ ἄπειρο. Γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχει τίποτε, παρὰ
πολλά, παρὰ Μηδενικά, ἡ οὐσία ἔχει καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ παρὰ
πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ, ἀτελεῦτητο, ὥστε νὰ μὴν πιάνεται
πουθενὰ καὶ νὰ ὑπάρχει—τὸ Ἄπειρο γιὰ τὴ σήψη, τὸν
νεκρῶς, τὰ ἀσυλλόγιστα κτένια σας ...

Καὶ τότε πρέπει νὰ μιλοῦμε, καλοῦ μου σύντροφοι,
γιὰ ὄντα, ἔταν ὄν θὰ πῆ ἡ οὐσία σὲ ὄν, σήψη καὶ νεκρῶς
σῆψη καὶ στειχιό, κτένι ἀσυλλόγιστο, καὶ ἔχι αὐτὴν παρὰ
πανταχοῦ καὶ ἔχι αὐτὴν οὐδαμοῦ, ἀτελεῦτητο. Τὸ Ἄπειρο
ὄν, θὰ μῆθ' ὄν ἔρια ἐνῶ εἶναι Ἄπειρο χωρὶς ἄρια, καὶ ἀπὸ
τελεῖ οὐδα καὶ ὑπάρχει.... Παρὰ γιὰ μὴ ὄντα ἔταν
οὐσία ἐπαναλαμβάνεται σὲ Ἄπειρο, καὶ πρέπει νὰ εἶναι
ὄν, σὲ Ἄπειρο γιὰ νὰ ὑπάρχη.—Διόνυσος, κρᾶ—κρᾶ Κόρακα
Ἐρημίτης Θεός. Μεταξὺ μὴ ὄντων καὶ ἔχι ὄντων, μεταξὺ
ἀρνήσεων καὶ ὄχι ὄρισμῶν. Ἀμέριστο καὶ ἔχι μεριστό
σύλληπτη σὲ τοῦτο καὶ σ' ἐκεῖνο καὶ ἔχι σύλληπτή. Ὅχι
καὶ κανένα. Στὸ δικὸ μας δόγμα. Τοῦ Μηδενικοῦ, τοῦ
κτυλιδοῦ, τὸ δικὸ μας δόγμα—Μῆ ὄν.

III

Γραμμὲς ριγμένες ἀπὸ ὄσα εἶπε ὁ Ἐρημίτης στὲς ὀμι-
λίες ποὺ ἤλθε στὰ δευτέρα του ξεφαντώματα—Ὅλοι ὄμοιοι
τοῦμε γιὰ νὰ κατηγορήσουμε τὴν οὐσία μὲ τὸ ὄν, μὲ τὰ
ἀδυναμίες μας τῆς ψυχικῆς καὶ διανοητικῆς· καὶ κανένα
Μηδενικό—Ὅτι ἓνα μοναχὰ ἔχι μωρμυχί καὶ κόν-
κός. Τὸ Ἄπειρο. Ἡ ὑπαρξὴ μωρμυχιοῦ καὶ κόνκου
γιὰ πᾶν. Ἡ οὐσία καὶ ἔχι ἄνεξηγησιό ὁ Ἡλιος τὸ ὄρομο
τοῦ καὶ ἡ ἡμέρα λαμπρῶν καὶ γίνονται—Τὸ μῆ ὄν, τὸ οὐδαμοῦ, ἡ
ἀνυπαρξία καὶ νὰ μὴν εἶναι ποὺ καὶ δὲν ἀποτελεῖ οὐσία.

IIII

Γραμμὲς ριγμένες ἀπὸ ὄσα εἶπε ὁ Ἐρημίτης στὲς ὀμι-
λίες ποὺ ἤλθε στὰ δευτέρα του ξεφαντώματα—Ρωτήσαμε
μερίζεται τὸ Ἄπειρο καὶ εἶδαμε ἔτι δὲ μερίζεται γιατί
μερίζοντας τὸ κάμουμε αὐτὸ ἓνα μεταξὺ τῶν πολλῶν τῶν
περιορισμένο καὶ ἐφήμερο· καὶ γιατί τὸ ὄν τὸν πε-
ριορισμένο καὶ ἐφήμερο, τὸ τιποτένιο, τὸ ἀσήμαντο, ὁ κόν-
κός, ὁ ἄμμος, τὸ μῆ ὄν προέρχεται, καθὼς ὄμοια εἶδαμε,
τὸ ἀμέριστο σὲ τοῦτο καὶ σ' ἐκεῖνο τῆς οὐσίας ἀπὸ τὸ
ἀτελεῦτητο, τὸ Ἄπειρο, τὸ μῆ ὄν, τὴν οὐσία. Ὡστε δὲν
ἔχουμε παρὰ νὰ συγκεντρωθοῦμε στυς συλλογισμοὺς, ποὺ
εἶναι καιρὸς ποὺ κάμαμε—Ὅταν μὲ αὐτοὺς Θεός προ-
σσωπικὴ ἀθανασία θὰ πῆ σκοπός, κτένι καὶ γεννιέται τὸ ἐ-
πίσημο, μὲ τὸ Ἄπειρο τῆς οὐσίας, τοῦ ἀτερμάτιστου. Τῶν
ἄπειρων ἀριθμῶν ποὺ εἶχε νὰ διατρέξῃ ὁ Θεός, ὁ σκοπός,
καὶ νὰ γενῆ Θεός, σκοπός. Γιὰ νὰ πιάσῃ τὴν ἀρχή, τὸν
ἄπειρο ἀριθμὸ ποὺ εἶχε νὰ διατρέξῃ γιὰ νὰ γενῆ τέλος.

Μὲ ἄλλους λόγους ἔταν ἔχουμε, μὲ τοὺς συλλογισμοὺς ποὺ
κάμαμε τότε, νὰ γεννιέται μὲ τὸ Ἄπειρο τῆς οὐσίας τὸ ἐ-
πίσημο τοῦ τελικοῦ ὄντος, τοῦ ἐπιμορφοῦ ὄντος : Ἐάν
στέχη Θεός, ἐπιμορφοῦ ὄν· οὐσία ἀτερμάτιστη ποὺ εἶναι ἔ-
τσι οὐσία. Καθὼς καὶ ἀτερμάτιστη οὐσία ποὺ εἶναι ἔτσι
οὐσία σὲ Θεό, τελικὸ ὄν, ἐπιμορφοῦ ὄν—Βέβαια ἔχι ἔταν
Θεός, τελικὸ ὄν, ἐπιμορφοῦ ὄν, θὰ πῆ Α καὶ Ω συνέχεια ὄν-
των καὶ πραγμάτων, ἀρχή καὶ τέλος, ἐπιμορφοῦ ὄν καὶ ἀτερ-
μάτιστη οὐσία, ποὺ εἶναι ἔτσι οὐσία, ἔλα καὶ κανένα· οὔτε
τοῦτο, οὔτε ἐκεῖνο, οὔτε τὸ ἄλλο, παρὰ καθετὴ, ποὺ, ἔάν
ἀρχίσω ἀπὸ αὐτό, βλέπω ἔτι χάνομαι σ' ἄπειρα τί. Ὅτι
δὲν ἔχω κανένα τί καὶ μὲν πελαγωγμένος στὴν ἀτερμάτι-
στην οὐσία ποὺ εἶναι ἔτσι οὐσία ἔταν δὲν εἶναι τί.... Ἐνῶ
Θεός, τελικὸ ὄν, θὰ πῆ Α καὶ Ω συνέχεια ὄντων καὶ πραγ-
μάτων, ἀρχή καὶ τέλος. Ἐπιμορφοῦ ὄν. Τί.

Ὡστε ἡ συχθέντωση εἶναι ἔτι στὴν ὑπαρξὴ Θεοῦ, σκο-
ποῦ, τελικοῦ ὄντος, ἐπιμορφοῦ ὄντος, ἀντιστέκεται ἡ ἀτερ-
μάτιστη οὐσία ποὺ εἶναι ἔτσι οὐσία, καὶ στὴν ὑπαρξὴ ἀ-
τερμάτιστης οὐσίας ποὺ εἶναι ἔτσι οὐσία, ὁ Θεός, ὁ σκο-
πός, τὸ τελικὸ ὄν, τὸ ἐπιμορφοῦ ὄν. Τὸ τί.—Τὸ ἀσυλλόγιστο
κτένι σας, τὰ τέρματα, ἡ ἀρχή, τὸ ὄριο, τὸ ὄν, τὸ μεριστό,
ἡ ἀνεξηγησιό καὶ ὁ χαμός, ποὺ τὸ Ἄπειρο, τὸ ὄν τὸν πε-
ριορισμένο καὶ ἐφήμερο, ὁ κόνκος, ὁ ἄμμος, τὰ πολλά,
τὸ μῆ ὄν.—Ἡ οὐσία.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΝΙΚΗΤΑΣ

ΕΡΕΣΤΟΥ ΜΑΡΙΝΟΝΗ

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΟΥΓΟΥ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

XII

Ο ΝΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΑΗΜΟΣ ΚΙΕΡΙΚΟΣ

Ἡ ἐξορία εἶτανε γιὰ τὸν Οὔγο καὶ γιὰ τὴ λογοτεχνία
ἀληθινή τῆς. Ἡ Κυβέρνηση μετὰ τὴν κατάγηση τῆς
ἔδρας τῆς Παρίας, δὲν εἰκόμησε νὰ τοῦ ἀφαιρέσει τὸ μι-
στὸ τὸν προσδιορισμένο γιὰ τὴ θέσι τοῦ διορθωτῆ τῶν
μεταφράσεων τῶν θεατρικῶν ἔργων γιὰ τὸ θῆσσο τῶν ἰτα-
λῶν ἡθοποιῶν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας, ποὺ
τοῦ εἶχε ἐμπιστευθῆ ἐκεῖνο τὸ χρόνο, καὶ ὁ ποιητῆς οἰκο-
νομικὰ τοῦλάχιστο ἔμεινε ἥσυχος. Κατὰ τὸ Δεκέμβριον τοῦ
1811, ποὺ πῆγε στὴ Βενετία γιὰ νὰ χαιρετήσῃ τοὺς συγγε-
νεῖς, ἐμπνεύτηκε, καὶ ἴσως ἄρχισε, μία νέα τραγωδία, τὴ
«Νισιδιάντα», ποὺ εἶχε ὑποσχεθεῖ στὸν Ἀντιβασιλέα γιὰ
«νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ λογοτεχνικά του λάθη ἀπάναντι τοῦ
κοινοῦ καὶ τὰ πολιτικά λάθη ἀπάναντι ἐκείνου».

Γυρίζοντας στὸ Μιλάνο, ἀπόγνητος ρευματικῆς θέσεως,
ποὺ τὸν ἔκαμαν νὰ βλαστημῆ «τὸ βαρὺν ἀγέλα, τὸ μαλ-
θακὸ καὶ τὸν ὑγρότατο» τῆς Φανερόπολης, καὶ ἀφροῦ γι-
ατροῦντο, ἀναχώρησε γιὰ τὴ Φλωρεντία κατὰ τὸν Αὐγουστο
τοῦ 1812.

Δὲν εἶχε, φυσικά, καμιὰ βία νὰ ξαναπαίει στὴν πόλη
ποὺ τοῦ διαλέχτηκε γιὰ κατοικία ἔξω ἀπὸ τὸ Βασιλεῖο,
καὶ ἔτσι ἐστιάθηκε στὴ Μολδῶνια, γιὰ νὰ χαιρετήσῃ τὴν ὀ-
γαία Κορνήλια Ρόσοη-Μαρινέττη, ποὺ στὴ σοφὴ πόλη

συνάντησή ή τελευταία κατά τὰ μεσάνυχτα. πού ὁ Πέπονας θέλει ν' ἐκείνη ἀρνιέται καί χορταίνει τοὺς σαρκικούς τοῦ πόνθου μὲ τὴ βιά, ἐνῶ ἡ Μαργαρίτα βρισκότανε λυπόφυχη.

Μέσα στή φυλακὴ ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσει μπροστὰ στὸν Τουρκόγιαννο τὸ ἐγκλήμα του, μὰ ὁ Τουρκόγιαννος βλέποντας τὴ Μαργαρίτα, πού πήγε τὴν ὥρα ἐκείνη στὸ Σωφρονιστήριον νὰ ἰδεῖ τὸν Πέποντα, τότε διαφεύδει καὶ ἐπιμένει ἐνὶ αὐτοῖς ἐνόχτισε τὸν Ἀράθυμο καὶ μπαίνει στὸ καλὸ του κλαίοντα.

Τέτοια ἡ ὑπόθεση μὲ σύντομα λόγια. Τὸ ὕψος γενικὰ τοῦ βιβλίου εἶναι λαμπρὸ. Οἱ περιγραφὲς δυνατὰς καὶ ἀληθινὰς. Δυὸ σημεῖα πού θὰ μπορούσαν νὰ χαρακτηρίσει κανένας γιὰ ὑπερβολικά, ἐκείνου τῆς περιγραφῆς τοῦ δικαστήριου, κ' ἐκείνου τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Ἀράθυμου, ἔχουνε λογογραφικὸ χαρακτήρα, καὶ κατὰ τὴ γνώμη μὰς δὲν ἀποκλείεται ἀπὸ ἕνα λογοτεχνικὸ ἔργο ἡ προσθήκη τῆς γνώσεως. Ἐπειτα μὲ δυὸ τρεῖς σελίδες, πού δὲν ἐπιπρέζουν ἐιδικὸ τὸ ζετήλιγμα τῶν τύπων τοῦ ἔργου, γιὰ μὰς τὸ ἔργο δὲ χάνει ἀπολύτως τίποτε.

Πρὶν τελειώσω τὸ σύντομο αὐτὸ σημεῖωμα, πού τὸ ἐπιβάλλει ὁ περιωρισμένος χώρος πού διαθέτω, πρέπει νὰ σημειώσω ἀκόμα ἓτι ὁ «Κατάδικος» φαίνεται ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὸ «Λάμπρο» καὶ τοὺς «Ἐλευτέρους πολιορκημένους» τοῦ Σολωμοῦ, καὶ ἡ κτανόηση του, ἀρκετὰ θὰ βοηθήσει τὸν ἀναγνώστη νὰ πλησιάσει πρὸς τὸ ἀπέραντα χάρι τῆς Σολωμικῆς τέχνης. Καὶ γι' αὐτὸ, χωρὶς κανένα ὑσταγμὸ, τὸ χαρακτηρίζω σὰ μὴ φυσικὴ συνέχεια τῆς Ἐρτανισιακῆς σολωμικῆς σχολῆς, τόσο σὰ καθεκίστα, ὅσο σὴν κεντρικὴ γραμμῆ, καὶ μόνο στὸν τρόπο διαφορετικὸ.

Ἡ Γρίπη στὴ Σκύρο τοῦ Κ. Φαλιτάτ. Ἔργο χρονικογραφικὸ. Περιγράφει τὴν καταστροφὴ πού ἐκαμῆ ἡ γριπικὴ πέραι: στὴ Σκύρο. Μὰ ἡ περιγραφή εἶναι φανταστικὴ καὶ ἐχτὸς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ χρονικοῦ πού εἶναι κάπως ὑποφερτὴ, ὅλο τὸ ἔργο εἶναι μίᾶ ἐπανάληψη τῶν ἴδιων πραγμάτων. Μὲ τὸ ἔργο του αὐτὸ ὁ κ. Φαλιτάτ, μὰς δείχνει ἓτι δὲν μπορεί ν' ἀνεβῆ ψηλότερα ἀπὸ τὴν τρεχούμενη δημοσιογραφία. Ἡ Γρίπη στὴ Σκύρο εἶναι τὸ τρίτο βιβλίον τοῦ ἴδιου εἰδους πού ἐδημοσίεψε ὁ κ. Φαλιτάτ, χωρὶς νὰ μὰς παρουσιάσει: ἔστω καὶ μικρὴ καλυτέρεψη τῆς προσπάθειάς του.

Χρυσάνθεμα (ποιήματα) τοῦ Ν. Βασιλειάδη. Κομφὴ εἰκονογραφικὴν ἐκδοσούσα, τυπωμένη στὴν Κωνσταντινούπολη. Τὴν κρίση τοῦ βιβλίου τὴν κάνει ὁ ἴδιος ὁ ποιητής: «Εἶναι δίχως ἀρμονία, εἶναι ἀτεχνα. Γεννήθηκαν ἔμωσ ἀπὸ τὴς πὴς ἔλεπτε κ' ἄγκιχτες χορδὲς τῆς καρδιάς μου μέσᾳ σ' ἕνα δάκρυ καὶ σ' ἕνα χαμόγελο». Γι' αὐτὸ τὸ βλέπουμε μὲ συμπάθεια, μόνο πού πρέπει καλὰ νὰ σημειώσῃ ὁ κ. Βασιλειάδης, ἓτι, ἡ συγκίνηση μόνη δὲν κάνει τὸ ποιήμα καὶ μάλιστα ἐκεῖνο πού ἔχει ἀξίωση νὰ το διαβάσῃσιν καὶ οἱ ἄλλοι. Ἐπιθέτω νὰ παρατέχεται πὺς κάθε ἀνθρώπου ἡ ζωὴ εἶναι ἀδιάκοπος συγκίνησης.

Φωνὴς στὴν Ἐρμηιά. (ποιήματα) τοῦ Νίκου Σαντορινιαίου. Τυπώθηκαν στὴν Ἀλεξάνδρεια. Νεανικὲς προσπάθειες. ἔχουν πολὺ ἀμελιμένη τὴ μορφὴ, ἔσως γενικὰ σχεδὸν συμβαίνει μὲ κείνους πού καταγίνονται μὲ τὴν ποίηση στὴν Ἀλεξάνδρεια. Φαίνεται ἀκόμη εἶς ἐδοκιμασὶ μὰ μνηστὴ τὸν Καδάφι, πού τὸ ἔργο του εἶναι τόσο προσωπικὸ, ὥστε συντρίβονται ἐκεῖνοι πού θέλουν νὰ μνηστὸν τὴν τεχνοτροπία του. Σφάλλει ἀκόμα καὶ τοὺς στίχους πού τέλος πάντων ἡ πρέπει νὰ γράφονται σωστὰ ἡ καθόλου.

Τὰ Μοντέρινα. (ποιήματα). Ἰσταντοῦ Ἀρη. Κομφὴ συλλογὴ πού χαρίζεται σὲ προσωπικοὺς φίλους. Εἶναι μίᾶ ἀποτυχμένη προσπάθεια μίμησις καθαρῆς τεχνοτροπίας. Ὁ κ. Ἀρης, μ' ὅλο τὸ τρομερὸ του ὄνομα, δὲ θὰ νικήσῃ:

ἂν δὲν πάφει νὰ μμείται, καὶ ἂν δὲ βρεῖ τὸν ἐαυτὸ τὸ τότε ἂν κατὰ ἀξίζει, θὰ φανεῖ, χωρὶς ἄλλο.

Τῆς Σιωπῆς καὶ τοῦ Σόλου. (Ποιήματα) τοῦ Γιάγκου Πιερίδη. Τυπώθηκε στὴν Ἀλεξάνδρεια. Κι' αὐτὸ εἶναι νεανικὲς προσπάθειες, μὰ μὲ περισσότερη φροντὴ στὴ μορφὴ καὶ μὲ κάποια στιχογραφία καλλιτέρη ἀπὸ κείνου τοῦ Σαντορινιαίου, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νάχει καὶ πάντα σωστῶς στίχους. Ἀς ἐλπίσουμε πὺς ὁ νέος αὐτὸς θὰ παρουσιάσῃ κατὰ πρὸ προσωπικὸ καὶ φροντισμένο ἀργότερα.

Δυοκὸν Πεντρονίδειο. (ποιήματα) Ἐρ. Χάινε) μὲ τὰφραση Λέοντα Κουκούλα. Ἡ μετὰφραση τῶν ποιημάτων τοῦ Χάινε εἶναι χωρὶς ἄλλο μὰ δὲσκολη ἐπιχείρηση, πὺ ἀπαιτεῖ ὠριμότητα καὶ γνώση τοῦ χαρακτήρα τῆς τέχνης τόσο στὴ γερμανικὴ ὅσο καὶ στὴν ἐλληνικὴ. Ἄν σκεφτῆ κανένας ἓτι ὁ μέγας Καντοῦταξ ἔθεωρησε τὸν ἐαυτὸ τὸ ἀνεπαρκῆ γιὰ νὰ μετὰφράσει: Χάινε σὲ στίχο, μπορεί νὰ ἐνοήσῃ τὴν δὲσκολία τῆς ἐπιχείρησης, καὶ τοῦτο ὅχι βέβαια χάρη στὰ μεγάλὰ νοήματα, μὰ στὴ λεπτότητα τῆς τέχνης καὶ στὸ ὑπονοούμενο πνεῦμα. Ὁ κ. Κουκούλας βέβαια πὺ βιάστηκε, τὸ ὁμολογοῦν οἱ φασιμένες καὶ σκοτεινὲς φράσαι του, πού δὲν εἶναι ὄλιγες. Μὰ ὁ κ. Κουκούλας ἐξήγησε νὰ μμείνει πιστὸς στὸ κείμενο, ἐξήγησε νὰ μετὰφράσει περισσότερο τὸ νόημα καὶ τὴ φράση, παρὰ νὰ πὺδοῦσῃ τὴν τέχνη τοῦ κειμένου μ' ἀνάλογη ἐλληνικὴ καὶ τὸ πνεῦμα. Μερικὰ ποιήματα, πού ἔλαχε νάχει μετὰφράσει καὶ ὁ Ἀγγελῆ Βλάχος συγγὰ εἶναι καλλίτερα ἀπὸ κείνα τοῦ Κουκούλα. Πράγμα πού ποτὲ δὲν ἐπρεπε νὰ συμβεῖ. Τέλος, τὴ συλλογὴ τῆς σφῶνς μερικὰ ποιήματα, πού ὅσο νάνα: μὰς δεχίτου ἓτι ὁ Χάινε δὲν εἶται ὁ λιανοτραγουδιστῆς, ὁ εὐκολομίμητος ἀπὸ τοὺς Δάγγιδες καὶ τοὺς ὁμοίους του, ἔσως τότε κατῆγησε ὁ Ἀγγ. Βλάχος μὲ τὴ μετὰφραση του.

Ἡ Ἰσθρὸν τοῦ Βονοῦ. (Λήγμημα) τοῦ Μπιτέρσον, μετὰφραση Μῆτα Χατζῆπουλου (***) Ἡ γλώσσα του εἶναι ἕνα ἀκατανόητο γλωσσικὸ ἀνακρίτωμα, ἀνάξιο ἀνθρώπου πού πὺ καταγίνεται μὲ τὴν τέχνη. Τοῦ λείπει ἀπόλυτα τὸ αἰσθημα τῆς γλωσσικῆς ἐνότητος. Θυμίζει τὰ βιβλία τῶν ἀμαθῶν τὸ μεσαιῶνα, πού θέλανε νὰ στολίσουν τὴ γλώσσα τους τὴ λαϊκῆ, μὲ τύπους καὶ φράσαι ἀπὸ τ' ἀρχαία ἐλληνικὰ κείμενα, γιὰ νὰ δειξοῦν σοφία, πὺς τάχα ξέρουσαν κ' ἐλληνικὰ ἀρχαία. Τὰ βιβλία πού γράφονται στὸ ἴδιωμα αὐτὸ, εἶναι τὰ πῖᾶ ἀντιελληνικὰ κατασκευάσματα, πού σκοπεύουν νὰ θλωπῶν τὸν γλωσσικὸ αἰσθημα καὶ ν' ἀργοπορήσουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο τὸ ξεκαθάρωμά του. Δὲς ἐκεῖνοι πού τὰ γράβουν μισοῦν μὲχρι καταστροφῆς τὴν ἀναγεννώμενην Ἑλλάδα.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Λόγος (Κωνσταντινούπολης). Ἐκυκλοφόρησεν ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος ἀριθμὸς τοῦ δευτέρου χρόνου.

Ὁ δεύτερος ἀριθμὸς περιέχει: Α. Μαχέλι, Σταύρου Κανονίδη, Α. Ἀργῆ καὶ τοῦ Μκεκῆ, ποιήματα. Α. Γαλιούρη: τὸ πέμπτο τραγοῦδι τῆς «Κόλασης» τοῦ Ντάντε μελέτη συγκριτικὴ τῶν διαφόρων μετὰφράσεων. Σ' αὐτὸ θ' ἀπαντήσομε στὸ ἐρχόμενον φύλλο τοῦ «Μ. Γάτου». Α. Πράσιου: συνέχεια ἀπὸ τὴ μετὰφραση τῆς «Κόλασης» τοῦ Ντάντε καὶ Α. Γαλιούρη: συνέχεια τοῦ διηγήματος «Ζωῆς Ὀνειρα» καὶ ἄλλα.

Γράμματα (Ἀλεξάνδρεια). Ἐκυκλοφόρησε τὸ 40ῦ φυλλάδιον. Τόμος ὅς κομφοτυπωμένος τόμος σὲ μεγάλο μέγεθος ἀπὸ 170 σελίδες. Ἀρκετὰ πλοῖσιο σὲ περιχόμενα καὶ μὲ κάποιο χροῖμα διεθνιστικὸ, γιὰτὶ ἡ ἐλληνικὴ σμίγεται μὲ τὴ γαλλικὴ καὶ τὴν ἰταλικὴ γλώσσα. Περιέχει διηγήματα, μελέτες, ποιήματα καὶ μετὰφρασαι. Ἀρκετὰ παρακολουθεῖται ἡ ξένη πνευματικὴ κίνηση καὶ ἡ ἐλληνικὴ. Περιέχει καὶ τὴν ξεκαρδιστικὴν παράσταση τοῦ κυρίου Σπύτη, πού ἀπὸ τὸ Παρίσι γερθεῖ ν' ἀνεβῆ στὴν κορφή τοῦ Παρνασσὸ ἀπάνω σὲ μπαλόνια ἀπὸ σαπουνόφουκες.